

Curtea Supremă de Justiție

Î N C H E I E R E

20 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președintele ședinței

Judecătorii

Guzun Ion

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

a examinat cererea președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, Mîra Ghenadie, privind strămutarea judecării cauzei penale la plîngerile depuse de avocatul Eșanu Adriana, în numele petentei Bețișor Adriana, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală (dosar nr. 10r-242/23), de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad.

Termenul de examinare a cauzei: 14.06.2023-20.06.2023.

Asupra cererii de strămutare, Colegiul penal

c o n s t a t ă :

1. La 14 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a înregistrată cererea președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, Mîra Ghenadie, privind strămutarea judecării cauzei penale la plîngerile depuse de avocatul Eșanu Adriana, în numele petentei Bețișor Adriana, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală (dosar nr. 10r-242/23), de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad.

În cerere se invocă că, la 15 februarie 2023 în Curtea de Apel Chișinău a parvenit spre examinare cererea de recurs declarată de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Tomița Dumitru, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 27 decembrie 2022 (dosar nr. 10-1585/2022) prin care au fost declarate nule ordonanțele din 04 martie 2021 și din 26 martie 2021 cât și toate actele și acțiunile procesuale realizate în cadrul procesului penal înregistrat cu nr. 2021920013.

Potrivit ordonanței din 26 martie 2021 rezultă că temei de începere a urmăririi penale au servit materialele procesului penal ce îi vizează pe Bețișor Adriana și Călugăreanu Vitalie, ultimul exercitând funcția de procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, reprezentând acuzarea de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău și fiind delegat pentru participare la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și recurs, inclusiv și a judecătorilor Gafton Alexandru și Juganari Marcel, desemnați la judecarea cererii de recurs declarată de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Tomița Dumitru.

Astfel, această circumstanță ar putea ridica întrebări, din partea unui observator independent, cu privire la obiectivitatea instanței.

2. Examinând cererea de strămutare, în raport cu prevederile legii, Colegiul penal consideră că aceasta urmează a fi admisă.

Conform art. 39 pct. 6) Cod de procedură penală, *Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de strămutare.*

Potrivit art. 46 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, *Curtea Supremă de Justiție strămută judecarea unei cauze penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad în cazul în care prin aceasta se poate obține soluționarea ei obiectivă, rapidă, completă și se asigură desfășurarea normală a procesului. Strămutarea cauzei poate fi cerută de președintele instanței de judecată sau de una dintre părți.*

Potrivit art. 47 alin.(1) Cod de procedură penală, *cererea de strămutare, trebuie să fie motivată, și se adresează Curții Supreme de Justiție cu cel puțin 5 zile înainte de începerea cercetării judecătorești. Documentele pe care se bazează cererea se anexează la aceasta dacă sânt deținute de partea care cere strămutarea.*

În continuare, Colegiul penal subliniază că, în conformitate cu prevederile art. 49 Cod penal, la soluționarea cererii de strămutare Curtea Supremă de Justiție dispune, cu indicarea motivelor, admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

Cu titlu preliminar, Colegiul penal reamintește că în desfășurarea procesului penal, strămutarea cauzei constituie un mecanism care poate fi invocat în mod excepțional, pentru situații și circumstanțe neprevăzute la momentul demarării procesului penal, fiind un remediu procesual eficient atunci când regulile generale de competență ridică îndoieli privind imparțialitatea. De asemenea, strămutarea cauzei reprezintă un incident procedural referitor la instanța sesizată cu judecarea pricinii, care are drept scop înlăturarea suspiciunilor ce ar putea să apară cu privire la independența sau imparțialitatea acesteia, iar prin instituirea termenului pentru depunerea cererii de strămutare a cauzei se asigură condițiile unui proces echitabil, deoarece părțile într-un termen rezonabil au posibilitatea să-i comunice Curții Supreme de Justiție informații și dovezi cu privire la împrejurările procesului și să-și prezinte poziția față de admisibilitatea și caracterul fondat al cererii de strămutare a cauzei.

În același context se relevă că, CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că judecătorii trebuie nu numai să îndeplinească criterii obiective de imparțialitate, ci să fie și percepuți ca fiind imparțiali. Miza este încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire justițiabililor dintr-o societate democratică. O instanță de judecată trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Percepția de imparțialitate se măsoară prin standardul observatorului rezonabil. Instanța trebuie să fie imparțială și din punct de vedere obiectiv, adică trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință (hotărârea *Gregory versus Marea Britanie*). Ceea ce este în joc, e încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire populației (hotărârea *Castillo Algar versus Spania*).

În speță, președintele interimar al Curții de Apel Chișinău, Mîra Ghenadie, solicită strămutarea judecării cauzei penale la plângerile depuse de avocatul Eșanu Adriana, în numele petentei Bețișor Adriana, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală (dosar nr. 10r-242/23), de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad, motivând că un observator independent ar putea ridica întrebări cu privire la obiectivitatea instanței.

Colegiul penal conchide că acest argument și-a găsit confirmare, reieșind din următoarele considerente:

Potrivit materialelor deduse judecării, temeuri de verificare a materialelor procesului penal au constituit pretinse acțiuni de corupție și spălare de bani de către mai mulți judecători printre care și unii judecători ce în prezent exercită mandat în cadrul Curții de Apel Chișinău cât și de către Călugăreanu Vitalie, procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, care reprezintă acuzarea de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, și Bețișor Adrian, la acel moment procuror în Procuratura Anticorupție.

În cadrul efectuării verificărilor de rigoare, au fost cercetate materialele cauzelor civile și penale, solicitate de organul de urmărire penală. La fel, au fost audiați Scutelnic Cătălin, procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, care reprezintă acuzarea de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, unii judecători, care în prezent exercită mandat în cadrul Curții de Apel Chișinău, cât și unii ex-judecători ai Curții de Apel Chișinău.

Prin ordonanța din 05 septembrie 2020, procurorul Partole Liliana a dispus refuz în pornirea urmăririi penale cu referire la pretinsele fapte ale lui Călugăreanu Vitalie, procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, care reprezintă acuzarea de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, Bețișor Adriana, la acel moment procuror în Procuratura Anticorupție, și ale lui Doboș Ruslan și clasarea procesului penal (f.d. 27-46, vol. I).

În continuare, prin ordonanța Procurorului General, Stoianoglo Alexandr din 04 martie 2021, a fost dispusă anularea ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale din 05 septembrie 2020 pe motiv că au apărut circumstanțe care nu au fost cunoscute la momentul dispunerii refuz în pornirea urmăririi penale (f.d. 24-26, vol. I).

Totodată, prin ordonanța Procurorului General, Stoianoglo Alexandr din 26 martie 2021 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal (f.d. 9, vol. I).

Avocatul Eșanu Adriana a declarat, în numele petentei Bețișor Adriana, plângerii în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, solicitând declararea nulității ordonanțelor din 04 martie 2021 și din 26 martie 2021 cât și a tuturor actelor și acțiunilor procesuale realizate în cadrul procesului penal.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 27 decembrie 2022 (dosar nr. 10-1585/2022) au fost declarate nule ordonanțele din 04 martie 2021 și din 26 martie 2021 cât și toate actele și acțiunile procesuale realizate în cadrul procesului penal înregistrat cu nr. 2021920013 (f.d. 140-156, vol. II).

Procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Tomița Dumitru a declarat recurs împotriva încheierii nominalizate supra (f.d. 159-168, vol. II), care se află pe rolul Curții de Apel Chișinău, fiind repartizat pentru judecare completului de judecată: Gafton Alexandru – președintele ședinței și judecătorii – Cecan Silvia și Juganari Marcel (f.d. 176, vol. II).

Prin raportarea actelor procedurale contestate de avocatul Eșanu Adriana, în numele petentei Bețișor Adriana, și aflate rolul Curții de Apel Chișinău pentru judecare în ordine de recurs, se concluzionează că acestea vizează procurorul în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, Călugăreanu Vitalie, care exercită funcția de procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău, reprezentând

acuzarea de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău și fiind delegat pentru participare la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și recurs, inclusiv și a judecătorilor Gafton Alexandru și Juganari Marcel, desemnați la judecarea dosar nr. 10r-242/23.

De asemenea, materialele procesului penal au vizat și mai mulți judecători printre care și unii judecători ce în prezent exercită mandat în cadrul Curții de Apel Chișinău, în cadrul acestuia fiind audiați Scutelnic Cătălin (procuror în Procuratura de circumscripție a mun. Chișinău care reprezintă acuzația de stat în cadrul Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău), unii judecători care în prezent exercită mandat în cadrul Curții de Apel Chișinău cât și unii ex-judecători ai Curții de Apel Chișinău.

Astfel, pentru a exclude existența circumstanțelor care ar pune la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorilor din cadrul Curții de Apel Chișinău, la examinarea cauzei penale cu nr. 10r-242/23, precum și pentru evitarea procedurii de soluționare a unor eventuale cereri de recuzare sau abținere a judecătorilor acestei instanțe, situație ce ar influența promptitudinea examinării recursului declarat, Colegiul penal conchide că circumstanțele indicate în cerere cad sub incidența instituției strămutării.

Prin urmare, circumstanțele expuse impun soluția admiterii cererii și strămutarea judecării cauzei enunțate de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți.

3. În conformitate cu prevederile 46-49, 341 alin. (5) Cod de procedură penală, Colegiul penal al curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Admite cererea președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, Mîra Ghenadie și strămută judecarea cauzei penale la plîngerile depuse de avocatul Eșanu Adriana, în numele petentei Bețișor Adriana, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală (dosar nr. 10r-242/23) la Curtea de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă și pronunțată integral la 21 iunie 2023.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Boris Talpă

Ghenadie Eremciuc